

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.180, bir.405
tel.: +373 (0) 22 21-28-07

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-07

DECIZIE din 04 martie 2019 cauza nr. 234/18

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru
Victorina LUCA – membră

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale
petiționarei: XXXX, reprezentată de avocata T. E.

reclamatului: YYYY, șef catedră Z, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"

martorilor: L. C., V. S., A. P., D. S., A. D., D. B., V. S., și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Hărțuire pe criteriu de sex în câmpul muncii.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298/2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile petiționarei

- 3.1 Petiționara susține că, pe parcursul ultimilor șapte ani, este supusă unor acțiuni de hărțuire sexuală și denigrare a personalității sale din partea șefului catedrei Z, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", care concomitent este și conducătorul științific al tezei sale de doctorat. Petiționara menționează că, în luna iunie 2018, a relatat Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", despre acțiunile de hărțuire sexuală și denigrare a personalității sale, care erau aplicate de către reclamat în timpul orelor de muncă și a solicitat întreprinderea acțiunilor pentru stoparea acestui comportament. Petiționara susține că a fost inițiată o anchetă de serviciu și din acel moment, presiunile și persecutările din partea șefului au luat amploare. Petiționara declară că în cadrul ședințelor cu membrii catedrei, reclamatul aduce ofense grave în adresa sa. Aceasta susține că este ignorată din punct de vedere profesional, iar atunci când cere consultații referitor la teza, la care lucrează, este alungată din birou, numită cu cuvinte care îi lezează demnitatea acesteia (puișor etc.). Petiționara susține că la 24.09.2018 nu i s-a oferit posibilitatea să-și îndeplinească sarcinile de serviciu (nu i-au fost repartizate ore cu studenții).
- 3.2 În ședința de audieri petiționara a notat că după ce a refuzat avansurile sexuale, reclamatul a refuzat în luna octombrie 2018 să-i publice un articol care i-a fost transmis spre verificare și avizare în luna martie 2018, fapt despre care nici măcar nu a fost informată. Totodată, a mai comunicat că, până la acel moment toate articolele sale erau publicate, iar reclamatul nu avea careva obiecții la acestea. Mai mult ca atât, după ce reclamatul a refuzat spre publicare articolul său, acesta a fost publicat de către alți experți.

Susținerile dnei L. C.

- 3.3 Martora susține că la catedră toți sunt intimidați. La ședințele de catedră de fiecare dată reclamatul intimidează petiționara, ridică vocea, nu ia în vedere părerea acesteia. A fost chiar un

incident când ambii doreau să iasă din biroul catedrei și reclamatul a îmbrâncit-o, iar petiționara era cât pe ce să cadă jos. Reclamatul nici nu și-a cerut scuze.

- 3.4 Martora consideră că reclamatul se poartă agresiv cu petiționara și nu-i permite să susțină teza, deoarece nu și-a atins țelul. Petiționara i-a refuzat avansurile sexuale. Martora afirmă că reclamatul a hărțuit sexual foarte multe femei, doar că acestea nu vorbesc la acest subiect pentru a nu-și distruge familia sau pentru a nu-și pierde locul de muncă. Martora susține că o colegă i-ar fi destăinuit, într-o convorbire telefonică, că reclamatul încearcă și pe ea să o intimideze cu astfel de avansuri, însă aceasta i-ar fi spus că dacă ține distanța atunci reclamatul o lăasă în pace.

Susținerile dlui V. S.

- 3.5 Martorul a declarat că petiționara este mereu intimidată de către reclamat și numită cu cuvinte ofensatoare de genul: *nahalkă, obraznică, să taci, mai ai mult de lucrat, nu știi a scrie un articol, mai învață*. Aceste cuvinte i-au fost adresate în octombrie 2017 când i s-a refuzat publicarea unui articol. Apoi la 11.06.2018 a fost dată afară din cabinet și a refuzat să-i primească teza. Este înjosită la ședințele catedrei, de exemplu la 04.09.2018 a citit față de tot colectivul scrisoarea petiționarei adresată rectorului. De fiecare dată când petiționara scria o plângere într-o oarecare instanță, reclamantul face ședință de catedră la care da citire la plângerile petiționarei. Cei care îl susțin pe reclamat acceptă și consemnează declarațiile acestuia din cadrul ședinței. Înainte de a petrece ședința de catedră reclamatul invită la el în birou câte 2-3 persoane cu care discuta despre cum ar trebui să vorbească. Angajații deseori nu sunt de acord cu cele comunicate, dar zic că vor susține poziția reclamatului pentru a nu-și face probleme sie. Martorul declară că ce ține de teză, el nu vede un impediment pentru ca petiționara să susțină teza, studii are, capacități are, doar că reclamatul nu o primește în birou pentru a începe lucrul asupra tezei. Niciodată nu am văzut să lucreze cu ea, deși cu alți doctoranzi lucrează ore întregi în birou. De ce nu îi acceptă teza eu nu cunosc, adică nu mii clar motivul.

Poziția reclamatului

- 3.6 Reclamatul a declarat că, activează în Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” 50 de ani. Reclamatul menționează că, învinuirile relatate în plângere, sunt ipocrite. Reclamatul notează că în ultima jumătate de an petiționara a adresat asemenea plângeri în mass-media și în diferite instituții, prin care îi lezează grav reclamatului onoarea, demnitatea și reputația profesională. Acesta informează că în prezent se află în litigiu de judecată.
- 3.7 Prin materialele anexate reclamatul informează că repartizarea lectorilor responsabili pentru desfășurarea lucrărilor practice pentru primul torent a avut loc la 03.09.2018-14.09.2018, și nu cum menționează petiționara la 24.09.2018. Totodată menționează că, petiționara s-a prezentat la serviciu din concediu începând cu data de 05.09.2018, când deja procesul didactic era în derulare, astfel grupa de studenți nu putea să fie repartizată persoanei care este în concediu la momentul începerii procesului de studii. Începând cu 24.09.2018 i-au fost repartizate ore pentru predare. Reclamatul indică că, la ședința catedrei și a laboratorului "K" din 22.01.2019, a fost inclusă în ordinea de zi adresarea petiționarei la Consiliu, astfel la acea ședință s-a decis că plângerea petiționarei conține date eronate și colectivul catedrei nu este de acord cu cele relatate. Reclamatul a notat că învinuirile erau aduse și colegilor de la catedră, prin urmare trebuia să fie adusă la cunoștința această plângere.

Susținerile dnei A. P.

- 3.8 Martora afirmă că este la curent cu plângerile petiționarei prin care susține că reclamatul o discriminează și o intimidează. Martora declară că aceste lucruri nu sunt adevărate, subliniind că reclamatul poate să facă observații legate de serviciu, deoarece are cerințe mari ca și conducător pentru ca toate sarcinile să fie îndeplinite la timp. Dna susține că a auzit de discuțiile de genul că reclamatul nu-i permite să scrie un articol, despre alt tip de comportament doamna notează că nu a auzit nimic. Martora afirmă că ea a susținut teza de doctor și nu am fost nici într-un fel hărțuită. Reclamatul poate să facă complimente, dar nu ne numește cu cuvinte urâte.
- 3.9 Ce ține de înregistrarea audio dintre dna A. P. și martorul L. C., a încercat să-i explice că dacă te-a sărutat, el te-a lăudat și nu o face cu careva sens, o face ca un tată. De când petiționara a venit la catedră au început să circule diverse zvonuri despre colegi. Martora consideră că unicul motiv viabil al petiționarei pentru a crea acest conflict, este faptul că nu a susținut teza de doctor.
- 3.10 Ce ține de articolul care nu a fost publicat, reclamatul a verificat acel articol vara, iar petiționara nu s-a interesat de loc de acest articol. Când a venit toamna și i-a reproșat reclamatului că nu i-a acceptat articolul spre publicare, ultimul i-a explicat că articolul avea nevoie de redactare, iar petiționara nu s-a interesat de articol, prin urmare nu a fost publicat. Ce ține de hărțuirea sexuală, marea majoritate a angajaților catedrei sunt femei și nimeni nu a depus plângeri de acest gen.

- 3.11 Cât privește orele de predare, dna petiționara s-a plâns la Inspekția Muncii că colegii au mai multe ore decât aceasta. Petiționarei i s-au propus ore (cu 2 ani în urmă), dar a refuzat să le accepte. Petiționara singură a zis că nu dorește mai multe ore pentru a se dedica lucrului cu teza pentru a se putea apăra.

Susținerile dnei D. S.

- 3.12 Martora a comunicat că declarațiile petiționarei precum că ar fi hărțuită - nu corespund realității, deoarece niciodată nu a observat un atare comportament din partea reclamatului. La catedră este o situație tensionată din cauza plângerilor pe care le depune petiționara. Martora susține că petiționara l-a învinuit pe reclamat că un coleg de la catedră a decedat din cauza d-lui. Petiționara și-a permis să-l numească cu cuvinte urâte: *o să-ți sară căpățâna, demisia*. Martora consideră că petiționara nu a susținut teza, deoarece nu a îndeplinit obiecțiile reclamatului ce ține de scrierea tezei și din acest motiv depune atâtea plângeri. Doamna a mai declarat că a fost martoră la incidentul din iunie 2018 când a încercat să intre în biroul reclamatului, văzând că acesta este ocupat cu petiționara - a închis ușa. În birou era liniște și nu era o situație tensionată. Martora a mai spus că a auzit cum petiționara se plângea la catedră că se târăgănează susținerea tezei sale și nu înțelege de ce și că ar vrea să cunoască care este cauza.

Susținerile dnei A. D.

- 3.13 Martora activează la catedra Z, în cadrul Laboratorului secției "K" în funcția de cercetător științific timp de 25 ani. Nici o colegă niciodată nu s-a plâns că reclamatul s-ar fi purtat rău cu cineva sau că ar fi hărțuit sexual pe cineva. Ce ține de teză, nu cunoaște motivul de ce petiționara nu-și poate apăra teza.

Susținerile dnei D. B.

- 3.14 Martora a declarat că activează în calitate de cercetător științific în cadrul Laboratorului secției "K" și doctorandă anul II. Martora a comunicat că nu a văzut din partea reclamatului careva comportamente neacceptabile. Martora a menționat că nu știe din care motive petiționara nu poate susține teza și nu a fost niciodată numită cu careva cuvinte jignitoare.

Susținerile dnei V. S.

- 3.15 Martora a declarat că activează în calitate de cercetător științific în cadrul Laboratorului secției "K". Martora a comunicat că activează în laborator de 15 ani și nu a fost niciodată abuzată moral, sexual, psihologic și nici nu a fost martor la astfel de incidente. A fost o dată martoră a unei discuții cu ton ridicat al petiționarei față de reclamat. Consideră că problema este în faptul că petiționara nu a susținut teza.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 4.2 **Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității la art. 1 alin. (1) stabilește** că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția hărțuire ca orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 7 alin. (1)** se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor stabilite de prezenta lege, care au drept efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau tratament la angajare sau concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională; **alin. (2) lit. f)** hărțuirea se consideră acțiune discriminatorie a angajatorului.
- 4.3 **Codul muncii nr. 154/2003 la art. 1** prevede noțiunea de demnitate în muncă – climat psihoemoțional confortabil în raporturile de muncă ce exclude orice formă de comportament verbal sau nonverbal din partea angajatorului sau a altor salariați care poate aduce atingere integrității morale și psihice a salariatului; **art. 8 alin. (1)** în cadrul raporturilor de muncă acționează principiul egalității în drepturi a tuturor salariaților. Orice discriminare, directă sau indirectă, a salariatului pe criterii de sex, vârstă, rasă, culoare a pielii, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, domiciliu, handicap, infectare cu HIV/SIDA, apartenență sau activitate

sindicală, precum și pe alte criterii nelegate de calitățile sale profesionale, este interzisă; **art. 9 alin. alin. (2)** salariatul este obligat: **lit. d)** să respecte disciplina muncii; **art. 10 alin. (1)** angajatorul are dreptul: **lit. d)** să tragă salariații la răspundere disciplinară și materială în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative; **alin. (2)** angajatorul este obligat: **lit. d)** să ofere salariaților munca prevăzută de contractul individual de muncă; **lit. f⁶)** să asigure respectarea demnității în muncă a salariaților; **lit. o)** să efectueze asigurarea socială și medicală obligatorie a salariaților în modul prevăzut de legislația în vigoare.

- 4.4 **Codul educației nr. 152/2014 la art. 94** menționează că Ciclul III de studii superioare sunt cele de doctorat **alin. (1)** programele de studii superioare de doctorat se desfășoară în școli doctorale și se finanțează prin mecanisme distincte. Școlile doctorale se organizează în cadrul instituțiilor de învățământ superior, precum și în cadrul consorțiilor sau parteneriatelor naționale și internaționale, constituite inclusiv cu participarea organizațiilor din sfera științei și inovării; **alin. (2)** Școlile doctorale sunt structuri organizatorice și administrative, constituite de instituțiile ofertante de programe de studii superioare de doctorat într-un anumit domeniu sau în domeniul interdisciplinar; **alin. (4)** Programele de studii superioare de doctorat corespund unui număr de 180 de credite de studii transferabile; **alin. (5)** Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe de două tipuri: **lit. a)** doctorat științific, care are ca finalitate producerea de cunoaștere științifică originală, recunoscută pe plan internațional. Doctoratul științific constituie o precondiție pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare; **lit. b)** doctorat profesional, în domeniile artelor și sportului, care are ca finalitate producerea de cunoaștere originală în baza aplicării metodei științifice și a reflecției sistematice asupra unor creații artistice sau asupra unor performanțe sportive de înalt nivel național și internațional. Doctoratul profesional poate satisface precondiția pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare în domeniile artelor și sportului; **alin. (11)** În calitate de conducător de doctorat poate fi desemnată persoana care deține titlul de doctor sau doctor habilitat. Metodologia aprobării conducătorilor de doctorat se stabilește de Guvern; **alin. (12)** Studiile superioare de doctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctorat, cu conferirea titlului de doctor (în domeniul respectiv) și cu eliberarea diplomei de doctor de către instituția organizatoare a programului de studii superioare de doctorat în urma confirmării de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice; **alin. (13)** În cazul finalizării studiilor superioare de doctorat fără susținerea publică a tezei de doctorat, se eliberează un certificat care atestă frecventarea studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv, ceea ce constituie experiență profesională de cercetare; **art. 121 alin. (4)** Programele de studii superioare în domeniul medical și farmaceutic corespund nivelului 7 ISCED și se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și cu eliberarea diplomei de licență în medicină sau în farmacie, care conferă dreptul de participare la concursul de admitere la studii de rezidențiat, de înscriere la programele de studii superioare de doctorat și permite angajarea pe piața muncii conform cadrului ocupațional.
- 4.5 **Hotărârea Guvernului RM nr. 1007/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III pct. 70** Desfășurarea activităților didactice de către studentul-doctorand înmatriculat la forma cu frecvență nu trebuie să afecteze în mod negativ timpul disponibil pentru derularea programului său doctoral având în vedere că doctoratul reprezintă, în primul rând, o experiență profesională de cercetare. Norma didactică maximă a unui student-doctorand înmatriculat la forma cu frecvență și angajat ca asistent universitar nu poate depăși 25% din norma didactică a asistentului universitar. În cazul angajării, studentul beneficiază și de bursă individuală; **pct. 73** Conflictelor dintre studenții-doctoranzi și conducătorul de doctorat se mediază de Consiliul școlii doctorale, iar în cazul nesoluționării conflictului la acest nivel, acesta este mediat de către Consiliul științific; **pct. 86** Durata programului de doctorat este, de regula, de 3 ani. Prin excepție, în cadrul învățământului superior medical uman, medical veterinar, agricol, al științelor biologice și farmaceutice durata programului de doctorat este, de regula, de 4 ani; **pct.87** Din motive temeinice, în condițiile stabilite prin regulamentul școlii doctorale, durata programului de doctorat poate fi prelungită cu 1 - 2 ani fără finanțare de la bugetul de stat, cu aprobarea Consiliului științific, la propunerea conducătorului de doctorat avizată de Consiliul școlii doctorale și în limita resurselor financiare disponibile; **pct. 90** Dacă studentul-doctorand nu reușește să finalizeze teza în termenul stabilit potrivit contractului de studii superioare de doctorat și eventualelor acte adiționale la acesta, mai are la dispoziție o perioadă de grație de maximum 2 ani pentru a finaliza și susține public teza, depășirea acestui termen conducând în mod automat la exmatricularea sa; **pct. 91** În perioada de grație prevăzută la punctul 90 finanțarea grantului doctoral încetează, iar studentul-doctorand nu poate beneficia de bursa individuală de doctorat și nici conducătorul științific nu poate beneficia de indemnizația aferentă îndrumării studentului, cheltuielile fiind suportate de către studentul-doctorand, cu

excepția concediului pentru îngrijirea copilului; **pct. 92** În cazul finalizării studiilor de doctorat fără susținerea publică a tezei, instituția care a înmatriculat studentul-doctorand eliberează un certificat care atestă frecventarea studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv; **pct. 96** Studentul-doctorand trebuie să aloce un timp semnificativ programului doctoral, care necesită prezența efectivă a acestuia în cadrul uneia sau mai multor instituții participante la școala doctorală, sau în cadrul unor unități de cercetare-inovare care au încheiat acorduri sau parteneriate instituționale cu aceasta; **pct. 149** Studiile avansate se încheie cu elaborarea, sub îndrumarea conducătorului de doctorat, a unui proiect de cercetare al studentului-doctorand pe care acesta îl susține public în fața comisiei de îndrumare și a conducătorului de doctorat, care apreciază viabilitatea sa și decide dacă studentul-doctorand poate continua cu programul de cercetare științifică, în conformitate cu proiectul prezentat și dezbătut public; **pct. 153** Conducătorul de doctorat este direct responsabil pentru parcursul științific al studentului-doctorand, fiind obligat să ia toate măsurile necesare pentru a-i asigura acestuia condițiile, cunoștințele și informațiile care să maximizeze șansele finalizării programului de doctorat; **pct. 155** Pentru asigurarea unui parcurs științific coerent, studentul-doctorand susține, la solicitarea sa și cel puțin o dată la 12 luni, o prezentare publică a progresului programului său de cercetare științifică în fața comisiei de îndrumare și a conducătorului de doctorat, care are rolul de a ghida, a corecta și a susține parcursul științific al studentului-doctorand; **pct. 165** Studiile superioare de doctorat se finalizează prin susținerea în ședință publică a tezei de doctorat în fața comisiei de susținere publică a tezei de doctorat (în continuare – comisie de doctorat); **pct. 187** Pe parcursul derulării programului de studii superioare de doctorat, studenții-doctoranzi au dreptul: **lit. a)** să beneficieze de sprijinul, îndrumarea și coordonarea conducătorului de doctorat, precum și a comisiei de îndrumare; **lit. b)** să participe la seminarele sau reuniunile de lucru ale personalului de cercetare-dezvoltare din cadrul instituției atunci când sunt în discuție teme relevante pentru studiile sale de doctorat; **lit. c)** să fie reprezentat în forurile decizionale ale școlii doctorale, potrivit prevederilor prezentului Regulament; **lit. d)** să beneficieze de logistica, centrele de documentare, bibliotecile și echipamentele școlii doctorale și ale instituțiilor organizatoare ale acesteia pentru elaborarea proiectelor de cercetare și a tezei de doctorat; **lit. e)** să se înscrie la cursurile, seminarele și laboratoarele de orice nivel organizate de instituție, consorțiu sau parteneriat, după caz; **lit. f)** să lucreze împreună cu echipe de cercetători din cadrul instituțiilor organizatoare ale școlii doctorale, sau din cadrul unor organizații din sfera cercetării și inovării care au încheiat acorduri sau parteneriate instituționale cu instituțiile care i-au înmatriculat; **lit. g)** să beneficieze de mobilități naționale sau internaționale; **lit. h)** să beneficieze de sprijin instituțional pentru a participa la conferințe sau congrese științifice, ateliere de lucru, școli de vară ori iarnă, seminare naționale și internaționale în domeniul de specializare în care și-a ales teza de doctorat și altele asemenea; **lit. i)** să participe la sesiunile de comunicări științifice organizate de școala doctorală sau/și de instituțiile organizatoare ale acesteia; **lit. j)** să fie informat cu privire la curriculumul studiilor de doctorat din cadrul școlii doctorale; **pct. 188** Studenții-doctoranzi au următoarele obligații: **lit. a)** să respecte orarul stabilit împreună cu conducătorul de doctorat și să își îndeplinească obligațiile de susținere a lucrărilor și de prezentare a rezultatelor cercetării; **lit. b)** să prezinte rapoarte de activitate conducătorului de doctorat și comisiei de îndrumare ori de câte ori i se solicită; **lit. c)** să fie în legătura permanentă cu conducătorul de doctorat; **lit. d)** să respecte etica și disciplina instituțională; **pct. 189** Drepturile și obligațiile conducătorului de doctorat decurg din regulamentul instituțional de organizare și desfășurare a studiilor superioare de doctorat propriu fiecărei instituții organizatoare a școlilor doctorale, din regulamentul școlii doctorale, precum și din contractul său de muncă; **pct. 190** Drepturile conducătorului de doctorat includ, printre altele: **lit. a)** dreptul de a participa la competiții pentru granturi doctorale; **lit. b)** dreptul de a îndruma și evalua activitatea studenților-doctoranzi pe care îi conduce în cadrul programului de studii superioare de doctorat, conform autonomiei profesionale și universitare, urmărind exigențele programului de studii superioare de doctorat și respectând interesele profesionale ale studenților-doctoranzi; **lit. c)** dreptul de a propune comisia de doctorat; **lit. d)** dreptul la evaluare internă și externă imparțială, conforme cu metodologia specifică a procesului de evaluare; **lit. e)** dreptul de a cunoaște metodologia în raport cu care este evaluat, atât în evaluarea internă, cât și în evaluarea externă; **lit. f)** dreptul de a cunoaște rezultatele evaluării interne și externe a propriei activități; **lit. g)** dreptul de a refuza îndrumarea unui student-doctorand în condițiile în care este pus fără voia sa într-un conflict de interese; **lit. h)** dreptul de a solicita Consiliului școlii doctorale întreruperea relației de îndrumare cu un student-doctorand; **lit. i)** dreptul de a selecta candidatul la doctorat pentru o poziție vacantă aflată sub îndrumarea sa și de a propune înmatricularea studentului-doctorand în urma procesului de admitere; **lit. j)** dreptul de a solicita școlii doctorale organizarea unui concurs de admitere pentru fiecare poziție de student-doctorand vacantă aflată sub îndrumarea sa; **lit. k)** dreptul de a decide elementele de

studiu din cadrul programului de pregătire bazat pe studii avansate la care studentul trebuie să participe, cu respectarea prevederilor prezentului Regulament; **pct. 191** Conducătorul de doctorat are următoarele obligații: **lit. a)** să asigure îndrumarea științifică, profesională și deontologică a fiecărui student-doctorand; **lit. b)** să propună temele de cercetare; **lit. c)** să asigure condițiile și să stimuleze progresul studenților-doctoranzi în cercetarea pe care o realizează; **lit. d)** să efectueze monitorizarea și evaluarea obiectivă și riguroasă a fiecărui student-doctorand; **lit. e)** să sprijine mobilitatea studenților-doctoranzi; **lit. f)** să evite apariția conflictelor de interese în îndrumarea studenților-doctoranzi.

- 4.6 **Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 111 din 25.06.1958 privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei în art. 1 lit. a)** definește noțiunea de discriminare ca fiind orice diferențiere, excludere sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, sex, religie, convingeri politice, ascendență națională sau origine socială, care are ca efect să suprimă sau să știrbească egalitatea de posibilități sau de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și de exercitare a profesiei; **art. 2** obligă orice stat membru care aplică prezenta convenție să formuleze și să practice o politică națională care să urmărească promovarea, prin metode adaptate condițiilor și uzanțelor naționale, a egalității de posibilități și de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, în scopul eliminării oricăror discriminări.
- 4.7 **Declarația Universală a Drepturilor Omului la art. 2 alin. (1)** prevede că fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nici o deosebire, în special de rasă, de culoare, de sex, limbă, de religie, de opinie politică sau de orice altă opinie, de origine națională sau socială, de avere, de naștere sau decurgând din orice altă situație. La **art. 7** se stipulează că, toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare. În **art. 23** se stabilește că, orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului.
- 4.8 **Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale în art. 2 alin. (2)** stipulează că, statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau pe orice altă împrejurare. **art. 6 alin. (1)** stabilește că, statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul reține că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de hărțuire pe criteriu de sex la locul de muncă.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin.1 și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza Dordevic c. Croația par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par. 91-92, Timishev v. Rusia par.57) stabilesc o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționara/petiționarul prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Pentru a institui o prezumția hărțuirii petiționara urma să prezinte fapte care să arate prezența cumulativă a următoarelor elemente:
- a) comportamentul nedorit,
 - b) care a condus la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator,
 - c) scopul sau efectul comportamentului a fost să lezeze demnitatea,
 - d) pe baza unui criteriu protejat.
- 5.3 Analizând materialele dosarului, Consiliul stabilește că prezumția hărțuirii a fost instituită. Consiliul a luat act că petiționara a fost intimidată la locul de muncă de către conducătorul său direct (șeful catedră Z, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"). Intimidarea acesteia s-a manifestat prin acțiuni de discreditare profesională de către superior prin ignorarea solicitării de a-i oferi consultații pe marginea tezei de doctorat și prin nerepartizarea orelor de studii; prin acțiuni de desconsiderare a petiționarei prin ofensarea acesteia în cadrul ședințelor de lucru cu membrii catedrei și prin apelativele sexiste. Consiliul a acceptat că totalitatea acestor acțiuni sunt de natură să creeze un mediu intimidant și aduc atingere integrității

morale a petiționarei. Consiliul a luat act de faptul că acest comportament nedorit este aplicat de reclamat inclusiv din considerentul că petiționara este femeie.

- 5.4 Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Consiliul urmează să aprecieze caracterul comportamentului deplîns prin raportare la normele general acceptabile, precum și legătura de cauzalitate dintre acesta și criteriul invocat.
- 5.5 Reclamatul a susținut că afirmațiile petiționarei sunt neadevărate. În susținerea acestor afirmații reclamatul a invitat, în calitate de martori, colegi de muncă care au susținut că neînțelegerile dintre petiționară și reclamat sunt generate de exigențele mari ale reclamatului pe marginea tezei de doctorat pe care petiționara o scrie.
- 5.6 Pe de altă parte, Consiliul a luat act de declarațiile martorilor, invitați de petiționară în susținerea afirmațiilor sale. Consiliul, analizând totalitatea declarațiilor, ajunge la concluzia că comportamentul reclamatului este de natura hărțuirii pe criteriu de sex.
- 5.7 Consiliul a stabilit că toate plângerile depuse de petiționară pe marginea faptului că este intimidată și ofensată ca femeie de către conducătorul acesteia au fost supuse, ulterior, examinării publice în cadrul ședințelor de catedră în prezența tuturor colegilor, deși esența acestor plângeri, ținea nemijlocit de relația conducător - subalternă, atitudine pe care petiționara o percepea ca hărțuire pe criteriu de sex. Consiliul notează că astfel de plângeri urmau să fie analizate discret de către o comisie imparțială care să dea o apreciere obiectivă, fără a fi presați de faptul că declarațiile acestora le-ar putea înrăutăți situația la locul de muncă. Consiliul, deși reține că la data de 08.11.2018 rectorul Universității de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a constituit o comisie pentru efectuarea anchetei de serviciu în privința alegațiilor petiționarei referitoare la hărțuirea pe criteriu de sex din partea șefului de catedră, stabilește că investigarea înfăptuită a fost compromisă. Or, din răspunsul oferit petiționarei, se deduce că aspectele referitoare la hărțuirea acesteia nici nu au fost puse în discuție, concluzionându-se că organele de poliție nu au constatat acțiuni ilegale. Consiliul subliniază că pentru a asigura o protecție adecvată angajaților în ceea ce privește riscurile de a fi supuși hărțuirii la locul de muncă, comisiile de anchetă constituite în acest sens, trebuie să efectueze o examinare detaliată și nu să se axeze pe constatările altor organe. În aceste circumstanțe, oamenii din interiorul instituției dispun de mai multe pârghii de a monitoriza relațiile de acest gen și de a veni cu concluzii concludente. Mai mult, din moment ce salariatul se plânge că este supus hărțuirii la locul de muncă, angajatorului îi revine obligația de a interveni cu garanții în vederea protecției salariatului pentru a nu-i agrava situația pe perioada de investigare. În situația examinată, Consiliul reține că astfel de măsuri nu au fost întreprinse, iar prin urmare acest fapt, în opinia Consiliului, ar fi încurajat reclamatul să-și continue comportamentul ofensator față de petiționară.
- 5.8 Consiliul a luat act de conținutul înregistrărilor audio prezentate de petiționară și concluzionează că reclamatul afișează o atitudine de discreditare profesională a petiționarei. Din înregistrarea audio în care petiționara solicită explicații referitoare la neacceptarea articolului acesteia spre publicare, Consiliul reține că reclamatul a vorbit cu un ton ridicat, utilizând expresii precum *puișor*, sugerându-i că cauza ar fi fost comportamentul urât al acesteia care i-ar fi stricat sănătatea. Consiliul subliniază că exigențele mari ale reclamatului în partea ce ține de calitatea articolului nu pot fi exprimate prin astfel de idei, or acestea nici pe departe nu pot fi calificate ca fiind acceptabile în sfera profesională. De asemenea, Consiliul reține declarațiile unei martore din partea reclamatului care a susținut că acesta poate să facă complimente. În egală măsură, Consiliul a luat act că la catedră majoritatea sunt femei. Consiliul subliniază că complimentele făcute de conducător-bărbat, într-un colectiv preponderent de femei, trebuie să vizeze doar calitățile profesionale și nicidecum aspectul fizic. În acest sens, complimentele care depășesc calitățile profesionale constituie un atac direct la demnitatea femeii, care este apreciată doar prin prisma aspectului fizic în detrimentul calităților profesionale.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 2, art. 7 alin. (2) lit. f) și art. 15 alin. (9) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și pct. 61 din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă hărțuire pe criteriu de sex în câmpul muncii.
2. Reclamatul să-și stopeze comportamentul intimidant față de petiționară și să-și prezinte scuzele în cadrul ședinței catedrei.

3. Reclamatul va informa Consiliul, în termen de 10 zile calendaristice de la recepționarea prezentei decizii, despre acțiunile realizate și cele planificate pentru implementarea recomandărilor formulate de Consiliu.
4. Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” de a realiza un sondaj anonim printre studenți, rezidenți, doctoranzi și colaboratorii catedrelor privind climatul psiho-emoțional și discriminarea pe criteriile protejate de Legea 121/2012.
5. Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” va elabora un Plan de acțiuni în baza rezultatelor sondajului și va realiza o serie de instruiri privind nediscriminarea și asigurarea egalității pentru angajați și studenți.
6. Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” va elabora regulamentul intern privind investigarea cazurilor de discriminare și mecanisme de redresare, inclusiv proceduri de protecție contra represaliilor.
7. Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” va informa Consiliul, în termen de 30 zile calendaristice de la recepționarea prezentei decizii, despre acțiunile realizate și cele planificate pentru implementarea recomandării formulate de Consiliu.
8. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
9. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 ale Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Legii nr. 793/2000 contenciosului administrativ.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

Victorina LUCA – membră